

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
با دانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

درباره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

انتخاب موضوع پژوهش و معیارهای یک موضوع خوب

اولین گام برای شروع یک پژوهش انتخاب یک موضوع مناسب و جذاب است که حیطه تحقیق را مشخص کرده و باعث هدفمند شدن مسیر تحقیق می‌شود. موضوع آن مؤلفه کلی است که محقق می‌خواهد راجع به آن پژوهش انجام دهد و با عنوان فرق می‌کند. درواقع موضوع کلی‌تر از عنوان و دربرگیرنده آن است. پس در وهله اول محقق باید موضوع را انتخاب کرده و در مورد آن اطلاعات کافی به دست آورد و مقالات مرتبط را مطالعه کند و سپس به دنبال عنوانی دقیق و جزئی در حیطه موضوع مورد نظر خود باشد.

انتخاب موضوع همواره یکی از چالش برانگیزترین و البته یکی از مهمترین قسمت‌های یک پژوهش است؛ چراکه محقق تا انتهای تحقیق با آن سروکار دارد و به نوعی نتیجه پژوهش در گرو انتخاب درست آن است. بنابراین برای داشتن یک پژوهش موفق باید در این انتخاب دقت و حوصله‌ی زیادی به خرج داد.

چطور موضوع پژوهشی مناسب پیدا کنیم؟

یکی از سوالاتی که معمولا در ابتدای کار در ذهن پژوهشگران ایجاد می‌شود این است که چطور می‌توان موضوع دلخواه خود را پیدا کرد. در این جا به چند راهی که می‌توانید برای یافتن موضوع مورد نظرتان استفاده کنید اشاره خواهیم کرد.

- یکی از منابعی که می‌توان از آن برای پیدا کردن موضوع استفاده کرد خواندن مقالات مختلف، شرکت در جلسات دفاع پروپوزال و همایش‌های پژوهشی مختلف است. شما می‌توانید از مقالات و نتایج پژوهش سایر محققان ایده بگیرید و حیطه مورد علاقه‌ی خود را پیدا کنید.
- منبع دیگر استفاده از تجربیات و ایده‌های اساتید دانشگاه و محققان دیگر می‌باشد. پس شما می‌توانید به اساتید، دوستان یا هم دانشگاهیان خود مراجعه کنید و از آن‌ها کمک بخواهید. همچنین دانشجویانی که در کمیته تحقیقات فعالیت می‌کنند می‌توانند به شما در این انتخاب کمک کنند. به خاطر داشته باشید گرفتن مشاوره از اساتید یا دوستان آگاه در زمینه‌های پژوهشی می‌تواند در این انتخاب و به طور کلی در مسیر پژوهش برای شما بسیار مفید و کاربردی باشد؛ برخی از فوت‌وفن‌های پژوهشی در تئوری‌ها قابل دستیابی نیستند و تنها کسی که قبلا در این مسیر قدم گذاشته است قادر به راهنمایی شماست. بنابراین

چه پیش از انتخاب موضوع و چه پس از آن از این راهنمایی‌ها بهره کافی را ببرید تا در میانه‌ی کار به مشکل برنخورید.

- منبع دیگر استفاده از آمار و ارقام موجود در سازمان‌ها است که می‌تواند برای شما جالب باشد و باعث ایجاد تلنگر و ایده در شما گردد.
- همچنین اولویت‌های تحقیقاتی سازمان‌ها هم می‌تواند در این زمینه کمک کننده باشد. به این صورت که سازمان‌های مختلف مثل دانشگاه‌های علوم پزشکی، کمیته‌های تحقیقات، بیمارستان‌ها و... هر چند وقت یکبار اولویت‌های تحقیقاتی را با توجه به شرایط و نیازهای خود برای آینده مشخص می‌کنند. مثلاً در آغاز همه‌گیری کرونا، سازمان‌های مختلف بخش بزرگی از اولویت‌های خود را به این بیماری اختصاص دادند. شما با بررسی این اولویت‌ها می‌توانید موضوع خود را انتخاب کنید. برای این کار می‌توانید به سایت دانشگاه خود مراجعه کرده و در قسمت مربوط به کمیته تحقیقات این اولویت‌ها را بررسی کنید و در صورت داشتن علاقه و توانایی در هر یک از زمینه‌ها دست به کار شوید.

یک موضوع خوب چه معیارهایی دارد؟

عملی و قابل اجرا است

معیاری که خیلی هم مهم است. برای این که ببینید موضوع شما این ویژگی را دارد، باید به سه مسئله دقت کنید: ۱- وجود منابع مالی کافی برای فراهم کردن لوازم انجام پژوهش ۲- حضور نیروی انسانی ماهر ۳- در دسترس بودن امکانات و ابزارهای لازم. اگر موضوع شما یکی از این ویژگی‌ها را نداشته باشد باید آن را تغییر دهید.

به آن علاقه دارید

این معیار هم اهمیت زیادی دارد؛ زیرا موضوع قرار است حیطه کاری شما را مشخص کند پس اگر به آن علاقه نداشته باشید ممکن است از پژوهش زود خسته شوید و آن را رها کنید، مثلاً اگر به کار با حیوانات آزمایشگاهی علاقه نداشته باشید و موضوعی را انتخاب کنید که مرتبط با آن است به مشکل خواهید خورد. پس علاقه خود را حتماً در نظر بگیرید و صرفاً برای زودتر به نتیجه رسیدن به دنبال موضوعی نباشید که پژوهش در مورد آن را اصلاً دوست ندارید. البته در کنار علاقه حتماً به منطقی بودن موضوع هم توجه داشته باشید. گاهی برخی موضوعات و کارهای پژوهشی نیازمند اطلاعات، تجربیات و مهارت‌هایی هستند که با داشتن سابقه‌های پژوهشی قبلی و یا

گذراندن واحدهای تئوری و عملی بیشتر به دست می‌آیند و برای پژوهش‌های اول پیشنهاد نمی‌شوند؛ این‌جا اهمیت مشورت با یک راهنمای خوب مشخص می‌شود.

مناسبت دارد

یعنی در زمان و مکانی که شما زندگی می‌کنید مطرح بوده و ارزش کار کردن داشته باشد؛ برخی موضوعات تاریخ انقضا دارند! مثلاً امروزه کار کردن در مورد طاعون مناسبت ندارد چون کیس و شرایط انجام پژوهش وجود ندارد، در حالی که کار کردن در مورد کرونا مطرح و جذاب است.

جدید است

یعنی موضوع اثبات نشده باشد. مثلاً بررسی رابطه بین استعمال دخانیات با زایمان زودرس موضوعی اثبات شده است که کار درمورد آن چیزی به علم اضافه نمی‌کند و عملاً فایده‌ای ندارد. پس بهتر است موضوعی را انتخاب کنید که در ارتباط با آن جای کار زیادی وجود داشته باشد تا برای مجلات و خوانندگان جذاب و قابل استفاده باشد، در این صورت پذیرش گرفتن مقاله شما در مجلات معتبر هم آسان‌تر خواهد بود.

دوباره کاری نمیشود

یعنی موضوع تکراری نباشد یا حداقل در یکی از این موارد با پژوهش‌های انجام شده در حیطه پژوهشی شما تفاوت داشته باشد؛ تفاوت‌های مکانی، زمانی، فردی، فرهنگی و... مثلاً اگر مطالعه‌ای در مشهد انجام شده شما در تبریز انجام دهید، یا اگر مطالعه دانش‌آموزان را بررسی کرده شما دانشجویان را مورد بررسی قرار دهید و یا اگر مطالعه‌ای بیست سال پیش انجام شده شما حالا آن را انجام دهید. اگر پژوهش کاملاً مشابه قبلی‌ها باشد ارزش انجام دادن ندارد. البته توجه داشته باشید که تمام موارد براساس اینکه چه نوع مطالعه‌ای است متفاوت است، مثلاً تکرار یک مطالعه مداخله‌ای در یک شهر جدید با شرایط مشابه مداخله قبلی باز هم دوباره کاری محسوب می‌شود و...

اخلاقی است

کمیته اخلاق این مسئله را مورد بررسی قرار می‌دهد. شما باید در مورد کدهای اخلاقی اطلاعات کافی داشته باشید تا در این قسمت به مشکل برخورد نکنید.

با رشته شما مرتبط است

مثلا فردی که رشته‌اش پرستاری است نباید در حیطه جامعه‌شناسی تحقیق کند (البته بعضی موضوعات ممکن است بین رشته‌ای باشند). البته در کارهای اول که برای یادگیری روند پژوهش هستند معمولا می‌توان از مولفه‌های عمومی مانند بعضی مفاهیم روان‌شناسی هم استفاده کرد؛ مثلا بررسی میزان افسردگی در دانشجویان ساکن خوابگاه و... زیرا این موضوعات آسان‌تر هستند و معمولا زودتر هم پیش می‌روند و به مهارت و تجربه زیادی هم احتیاج ندارند. البته این به آن معنی نیست که مطالعه‌ی اول حتما باید از این موضوعات باشد تا با موفقیت به اتمام برسد؛ چه بسا پژوهشگرانی که با موضوعات تخصصی‌تر هم شروع کرده‌اند و به نتایج خوبی هم رسیده‌اند.

مقبولیت شرعی، سیاسی و فرهنگی دارد

پژوهشی که می‌خواهید انجام دهید نباید با این موارد تعارضی داشته باشد. مثلا مقایسه دو جمعیت یکی با دین بهائیت و دیگری با دین اسلام در ایران از نظر میزان رضایت از زندگی می‌تواند باعث اختلاف نظر و مشکل شود، چون از طرفی یکی از این ادیان در ایران از جانب نظام حاکم به رسمیت شناخته نشده و از طرف دیگر نتایج این مطالعه ممکن است باعث واکنش پیروان هریک از ادیان شود. البته این مورد در مطالعات علوم پزشکی خیلی مطرح نیست.

به صرفه است

همانطور که می‌دانید در نظر گرفتن مسائل مالی در هر زمینه‌ای اهمیت دارد به خصوص در مورد کارهای پژوهشی که سازمان‌ها معمولا حداقل هزینه‌ها را در نظر می‌گیرند و حتی گاهی خود پژوهشگر باید هزینه کند! پس باید کار پژوهشی ارزش هزینه‌ای که برای آن می‌شود را داشته باشد؛ مثلا کار پژوهشی که به تولید یک داروی مهم منجر شود یا یک راه پیشگیری از سرطان را مشخص کند یا نتیجه آن را بتوان برای مطالعات دیگر استفاده کرد، می‌تواند خیلی مفید باشد؛ اما کار پژوهشی که نتیجه آن مشکل خاصی را حل نکند یا فقط برای جمعیت خیلی محدود کاربرد داشته باشد به صرفه نمی‌باشد.

تناسب زمانی دارد

برخی موضوعات فصلی هستند! مثلا پژوهشی که قرار است شیوع آنفولانزا در تابستان را بررسی کند تناسب زمانی ندارد؛ چون در تابستان آنفولانزا شیوع زیادی ندارد. پس این کار باید در زمستان انجام شود. همچنین نتایج مربوط به ساخت واکسن آنفولانزا فقط در یک برهه‌ی زمانی کاربرد دارد؛ مثلا فرض کنید پژوهشگری که قصد ساخت واکسن آنفولانزا را دارد، در یک زمانی نمونه‌گیری کرده و بعد کارش را رها کند. ناگهان بعد از چند سال به سراغ

نتایج کارش برود و بخواهد که با توجه به آن‌ها واکنس بسازد، در صورتی که آن نتایج دیگر در آن زمان کاربردی ندارد.

به موضوع انتخابی خودتان نمره بدهید!

برای این که بفهمید موضوع انتخاب شده مناسب هست یا خیر، به آن نمره بدهید. به این صورت که برای هر کدام از معیارهای گفته شده دو نمره در نظر بگیرید و به موضوع انتخابی خود نمره بدهید. هر چه این نمره به بیست نزدیکتر باشد، موضوع مورد نظر ارزش بیشتری برای کار کردن دارد.

به عنوان مثال برای معیار دوم که شرط علاقه است به این صورت از ۰ تا ۲ نمره تعیین کنید:

بسیار به آن علاقه‌مند هستم: ۲ به آن علاقه‌مند هستم: ۱ علاقه‌ای ندارم: ۰

در نهایت عدد هر ده مولفه معرفی شده را باهم جمع کنید و در مورد موضوعتان قضاوت کنید، البته یادتان نرود که بعضی از مولفه‌ها در صورت عدم کسب نمره به معنی فاقد اعتبار شدن موضوع شما هستند، مثل تناسب زمانی نداشتن یا مقبولیت نداشتن. این روش بیشتر برای مقایسه موضوعات مدنظرتان مناسب است.

سخن پایانی در رابطه با انتخاب موضوع پژوهش

همانطور که توضیح داده شد، انتخاب موضوع کاری است که باید برای آن وقت گذاشت تا در انتهای کار نتیجه‌ی دلخواه حاصل شود. پس نکات گفته شده را به دقت عملی کنید، سپس به مسیر پژوهش قدم بگذارید. به خاطر داشته باشید در این مسیر، مطالعه‌ی تکست‌های علمی، سرچ و خواندن مقالات در حیطه مورد نظر خیلی اهمیت دارد؛ زیرا دید کلی و اطلاعات زیادی به شما می‌دهد که در ادامه‌ی مسیر قطعاً به آن احتیاج خواهید داشت. پیشنهاد ما به شما شرکت در دوره پروپوزال نویسی ژيوارآموزان است که در آن حداقل یک هفته همراه با یک گروه و یک راهنما و ناظر باتجربه، موضوعات مختلفی را بررسی میکنید و در نهایت پس از نهایی کردن عنوان و موضوع پژوهستان قدم به قدم یک فرم پروپوزال را کامل میکنید و اولین طرح پژوهشیتان را به صورت جدی مینویسید.

دوره پروپوزال نویسی ژيوارآموزان

پیشنهاد میکنم این مقالات را نیز بخوانید:

[انتخاب عنوان پروپوزال و ویژگیهای یک عنوان عالی](#)

[پروپوزال چیست و از چه اجزایی تشکیل شده است؟](#)

[راههای پیش روی دانشجویان در دانشگاه](#)

چگونه یک پژوهشگر موفق شویم؟

مسیر فعالیتهای پژوهشی از وسوسه کننده‌ترین راهها پیش روی دانشجویان علوم پزشکی است. هرساله تعداد زیادی کارگاه و همایش در رابطه با فعالیتهای پژوهشی در سراسر کشور برگزار میشود که مخاطبان زیادی دارد اما درنهایت فقط تعداد کمی از شرکت کنندگان موفق به انجام طرحهای پژوهشی قوی و اثر بخش میشوند. در این مقاله قصد داریم مهمترین ابزارهایی را که برای تبدیل شدن به یک پژوهشگر موفق نیاز دارید را به شما نشان دهیم.

۱) ابزار اول پژوهشگر موفق؛ علم روش تحقیق

روش تحقیق شامل مجموعه‌ای از دانسته‌هاست که گاهی به عنوان یک واحد درسی در دانشگاهها و گاهی با عنوان کارگاههای پروپوزال نویسی و مقاله نویسی به دانشجویان ارائه میشود. برای شروع فعالیتهای پژوهشی اولین چیزی که باید بدانیم علم روش تحقیق است. به صورت کلی روش تحقیق شامل چگونگی انتخاب موضوع و عنوان، نگارش بیان مساله، مرور متون، اهداف و فرضیات تحقیق، متغیرها، انواع مطالعات در روش تحقیق، ابزارهای جمع آوری اطلاعات، نمونه گیری و روش اجرای طرح و... است. متأسفانه در بیشتر کارگاهها و کلاسهای دانشگاهی تصور بر این است که بدست آوردن دانش روش تحقیق برای پژوهش کافی است اما اینطور نیست، برای پژوهشگر موفق شدن باید به دو ابزار دیگر هم مجهز باشیم.

۲) ابزار دوم پژوهشگر موفق؛ علم انفورماتیک

انفورماتیک شامل کار با کامپیوتر و اینترنت است، برای فعالیتهای پژوهشی ما نیاز به استفاده از نرم افزارهایی مانند ورد، پاورپوینت، اندنوت، مندلی و... داریم که باید در جایگاه مناسب از هرکدام استفاده کنیم اما این تمام ماجرا نیست. از آنجایی که ما برای انجام یک کار پژوهشی نیاز داریم از کار سایر پژوهشگران مطلع باشیم تا دچار تکرار و دوباره کاری نشویم باید به مهارت جستجو حرفه‌ای در اینترنت و پایگاههای اطلاعاتی هم مجهز باشیم که به صورت معمول در کارگاههای “سرچ” این مهارت را به ما آموزش میدهند. اما ابزار سوم چیست؟

۳) ابزار سوم پژوهشگر موفق؛ علم آمار

از مواردی که در فعالیتهای پژوهشی مورد کم لطفی قرار گرفته و باعث مشکلات زیادی برای پژوهشگران شده بی توجهی به علم شیرین آمار است. در طرحهای پژوهشی ما نیاز داریم که تعداد نمونه‌هایمان را براساس اهداف مطالعه به صورت دقیق تعیین کنیم، آزمونهای آماری مورد استفاده را ذکر کنیم و... که این کار را یا باید یک مشاور آماری حرفه‌ای انجام دهد یا تبعات آن را به جان بخریم. البته علم آمار در روش تحقیق دیگر نیاز به ماشین حساب بدست گرفتن ندارد چون نرم افزارهای آماری مانند اسپاس پی‌اس به راحتی این کار را انجام میدهند و فقط کافی است که نحوه استفاده از این نرم افزارها را به خوبی یاد بگیریم.

سوال: پژوهش را از کجا شروع کنیم؟

پاسخ: بعد از خواندن این مقاله ممکن است به فکر این افتاده باشید که ابتدا هر سه علم آمار، انفورماتیک و روش تحقیق را به خوبی یاد بگیرید و بعد شروع به فعالیت پژوهشی کنید اما این یک اشتباه نابود کننده است. توصیه ما به شما این است که با [دوره جامع آموزش پروپوزال نویسی ژئوارآموزان](#) شروع کنید. در این کارگاه ما آموزشهای لازم در حیطه روش تحقیق و انفورماتیک را به صورت کامل به شما ارائه میکنیم و شما بعد از مطالعه هر بخش همراه با یک گروه همسطح خودتان و یک راهنمای باتجربه شروع به نگارش عملی طرح تحقیقاتیتان میکنید. بعد از این کارگاه شما یک پروژه را به صورت کامل انجام داده‌اید و آماده ارائه طرحهای خودتان برای تصویب و انجام هستید. اما این همه ماجرا نیست، ما علم آمار و کار با نرم افزار اسپاس پی‌اس را نیز به مرور به شما یاد میدهیم و در مرحله نگارش و ارسال مقاله برای چاپ هم کنار شما هستیم تا در مسیر تبدیل شدن به یک پژوهشگر موفق تنها نباشید.

مطالب پیشنهادی:

[پژوهش چیست؟](#)

[پروپوزال چیست و از چه اجزایی تشکیل شده است؟](#)

[منتور، منتی و بهترین روش منتورینگ در ایران!](#)

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
با دانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

درباره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

